

Epwehpwel ni Wiepen Kauno

Sang President Dieter F. Uchtdorf

Sounsawas Keriau nan Presidensi Keieu

Sounpar weneisek-limau samwalahro, mwurinte ekis Mahwen Keriauo, I pein pehmada duwen kapai kan en pwurokiram en sawas sang Mwomwohdiso. Mendahte ahi tikitik, I tamtamante nemen peaches mem kan iangahki suhpw en pilawa oh pwohn likou pekederdo kan ong Soulang en Sehmen kan sang tohn Mwomwohdiso nsenoh kan sang U.S. I pahn tamtaman keneinei mwekid en limpoak oh kadek pwukat ong kiht me mih nan anahn laud.

Irair me I lellong wet oh katamanpen sounpar 75 en pilahn kamarain en sawas kihingie ansou mwahu en tehksapahlih padahk poahsoan pwukat en apwawpwalih me paisuwed oh anahn, uhtohr, oh papah mehn mpatail.

Poahsoan en Atail Pwoson

Ekei pak kitail kin kilang sawas duwen ehu pali en rongamwahuo---ehute rah sang tuhkehn rongamwahuo. Ahpw I kamehlele me nan pilahn en Kauno, atail loaloapwoat ong padahk kan en sawas konehng wia poahsoan en atail pwoson oh loaloapwoat ong Ih.

Sangete tepin kawao, Samatail Nanleng mahsaniada ni dehde me pid ire wet: me iangahki pekipek meleilei me rasehng ansou me E ketin mahsanih me ma kitail poakohng Ih kitail pahn taman me paisuwed oh kasarawih atail elen pai ong sawasparail,¹ iangahki poahngoak inen duwehte ansou me E mahsanih nan mehkoaros kitail en taman me paisuwed, me anahn, me soumwahu oh apwal, pwe mehmen me sohte kin wia met kaidehn sapwellime tohnpadahk,² oh pil mahsen kehlail duwehte ansou me E mahsanih me mehmen me pahn ale pai me Kauno ketkihda oh sohte kihwei ah pali, duwen koasoandi en rongamwahuo, ong me paisuwed oh me anahn, e pahn sarada nan ehl rehn me suwed akan, wie lokolok. ³

Paliwar oh Palingehn Wia Ehute

Kosonned lap riau---en poakohng Koht oh mehn mpatail---wia kapatpenehn paliwar oh palingehn. E kesempwal en tehk me kosonned riau pwukat kahdaniki “lap” pwehki koaros kosonned teikan mwotousang.⁴ Ni mahsen tohrohr, me kesempwal ong pein kitail, peneinei, oh Mwomwohdiso tepsang kosonned riau pwukat. Koaros koasoandi oh mwekid teikan konehng pwilsang utun kosonned lap riau pwukat---sang atail limpoak ong Koht oh mehn mpatail.

Duwehte pali riau en weren mwohni takai, paliwar oh palingehn sohte kak katohrohrpeseng.

Me Ketkidahr mour poahngoangki me soahng koaros ong Ih pid palingehn, oh me E saikinte pak ehu kihda kosonned me pidete paliwar.⁵ Ongie met wehwehki me mour en palingehn pid *mour*. E sohte wia mehkot mehn medemedewe de onopki, e wia mehkot kitail en mourki.”⁶

Paisuwed, pwe mie ekei me kin soikala me pid “paliwar” pwe dene e sohte nohn kesempwal. Re kin kesempwalki me pid palingehn ni ar kin kihdi me pid paliwar. Ni eh kesempwal en medewe me pid nanleng, kitail pahn katiasang kesempwalen pelien lamalam ma atail mwekid sohte pahn doke iengatail aramas akan.

Karasepe, Enok kawada kahnihmw Saion sang ni irair en pali ngehn en wiahda aramas me ahniki mohngiong oh madamadau ehute oh doadoahk me pid paliwar pwe e dehr mie me paisuwed nanpwungarail.⁷

Ansou koaros, kitail kak kilenglahng atail karasaras unsek, Sises Krais. Duwen me President J. Reuben Clark padahngki, “Ansou me Sounkomouro ketdohng sampah e sapwellimanki misin lap riau: ehu en kapwaiada pwukoa en Sounkomour, tomwki pwupwilao, oh kapwaiadahn kosonnedo; mehteio iei doadoahk me e wia nan pwungen rie ohl oh lih akan ni paliwar sang ni kakehlahda arail lokolok kan.”⁸

Ni wiepe duwe met, atail keirdahn palingehn sohte kak tohrohrsang papah en paliwar me kitail kin kiheng mehteikan.

Ehu kin kapwaiada mehteio. Ehu me sohte patehng mehteio uhweng sapwellimen Koht pilahn en peren.

Sapwellimen Kauno Ahl

Mie aramas mwahu tohto oh pwihn kan nan sampah me nannanti en apwaliala anahn karuwaru kan en me paisuwed oh me anahn wasa koaros. Kitail kapingki met, ahpw wiepen Kauno ong apwalih me anahn weksang wiepen sampah. Kauno mahsanih me epwelpe anahne idawehn sapwellime koasoandi.⁹ Kauno sohte ketin nsenohkihte atail anahn karuwaru kan; E pil ketin nsenohki atail keirda poatoapoat. Pwehki kahrepe wet, wiepen Kauno ansou koaros kin poahsoanki uhtohr oh papah mehn mpatail patehng apwalih me paisuwed kan.

Nan 1941 Pihl en Hila dirada oh lapakehda nan Wahu en Duncan nan Arizona. Emen president en stake pwulopwul me adaniki Spencer W. Kimball tuhweng nah sounsawasko, tehkada mwomwen ohla kan, oh kadarala kisin likou ong Salt Lake pekpeki uwen mwohni laud ehu.

Ni eh sohte kadar mwohni, President Heber J. Grant kadar ohl silimen: Henry D. Moyle, Marion G. Romney, oh Harold B. Lee. Re pwarek President Kimball oh kiheng ih padahk kesempwal ehu: Kaidehn pwurokiram en ‘kihiengie met’” re nda. “Met iei pwurokiram en ‘pein-sewese-pein-ngehi.’”

Sounpar tohto mwuri, President Kimball mahsanih: “E pahn mengei, I lamalam, ong Ohloko en kadarodohng kiht [mwohnio] oh e sohte pahn nohn apwal en mwohd nan ahi ohpiso oh nehkpeseng; ahpw lapalahn mwahu kodohng kiht ni aht kihda epwikihkei en [pein nait] en kohla Duncan oh wiahda kehl oh delingekih dihpw oh kapahrekkih pwehlo oh wia soahng koaros me anahnepe. Iei met duwen pein-sewese-pein-ngehi.”¹⁰

Sang ni idawehn sapwellimen Kauno ahl, towe kan en ahn President Kimball stake-o apwialala arail anahn karuwaru kan, ahpw re pil kairada uhtohr, kakehlahda me lokolok, oh keirda ni limpoak oh minimin ni arail papah emenemen.

Kitail Koaros Poahngoak

Nan awa wet tohn Mwomwohdiso tohto wie lokolok. Irail men mwenge, ahniki souitar en mwohni, oh nannantihki soangen kahpwal koaros me pid paliwar, pali en pepehm oh palingehn. Re kin kapakapki kehl en ngenirail koaros pwehn alehdi sawas ong kamaiauda.

Ohloko, menlau dehr medewe me met wia ahn emen tohrohr pwukoa. Ahi pwukoa, oh ahmw pwukoa. Kitail koaros poahngoak. “Koaros” wehwehki *koarushsiehn*--koaros me kolokol Priesthood en Aaron oh Melkisedek, kepwehpwe oh semwehmwe, nan wehi koaros. Nan sapwellimen Kauno koasoandi, mie mehkot me koaros kak sawaskihda. 11

Padahk me kitail kin alehdi nan dih koaros iei me kepwehpwe oh me semwehmwe *koaros* ahniki pwukoa sarawi en sewese mehn mparail. Anahnepen kitail koaros en patpene doadoahk pwehn apwialala mwahu padahk kan en sawas oh uhtohr.

Kitail kin kalapw tehkada anahn akan en aramas kaskasik me emen tohrohr sang wasa doh pahn pwarada pwehn apwialala anahn pwukat. Mwein kitail kin awihawih semen kan me ahniki wehwe tohrohr en apwalihala kahpwal. Ni atail kin wia met, mehn mpatailo kin katiasang sawas me kitail kak pein kihda, oh kitail kin katiasang ansou mwahu en papah. Ni ei sohte men kasohwe semen kan, kitail anahne mehlepene: sohte itar semen en apwialala kahpwal koaros. Kauno ketkihda Sapwellime priesthood wasa koaros nan sampah. Oh, en patehngete met, E ketkihda Pwihn en Sawas en Lih. Duwen me kitail me kolokol priesthood kan wehwehki, sohte sawas kin pweida ma e sohte kin doadoahngki kisakis kapwuriamwei oh koahiek en riatail lih akan.

Sapwellimen Kauno ahl kaidehn en mwohdete pohn keilen pihl oh awih pihlo en pwuredi mwohn atail kotehla. Kitail en patpene, welikada pehn atail seht kan, doadoahk oh wiahda piris de pwoht pwehn kotehla pihl en kahpwal kan. Kumwail ohl en Saion, me kol priesthood, kumwail me pahn kahuwaikitaile oh sewese Souleng kan sang ni doadoahngki padahk kamarain kan en pwurokiram en sawas! Iei amwail misin en duwarpeseng, doadoahngki amwail priesthood, oh kohla doadoahk ni duwen wiepen Kauno.

Pwihn Koasoandi Keieu Lap pohn Sampah

Erein kahpwal me pid mwohni oh elen pai ong aramas nan pahr kan en 1930, Harold B. Lee kepwukoa sang Ohloko en diarada pasapeng ong paisuwed, lokolok, oh men mwenge me rek nan sampah pwon ansouo. E nanti en diarada pasapengo, patohwanong Kauno kahpwaloh oh kihda peidek wet, “Soangen pwihn koasoandi dah me kitail anahne ..., pwehn apwalih met?”

Oh “e duwehte me Kauno mahsanih [ong ih]: ‘Samwa kilang. Ke sohte anahne ehu pwihn tohrohr. I kihinguhkehr pwihn koasoandi keieu lap pohn sampah. Sohte me kesempwal sang

pwihn en priesthood. Ihte nan sampah me ke anahne wia iei en kepwukoahki priesthood. Ihte.”¹²

Iei pil wasahn tepda nan atail mwehi. Sapwellimen Kauno pwihn koasoandi miehier. Atail pwukoa iei en kasawihada duwen doadoahngki.

Wasahn tepda iei en onopki sapahl me Kauno ketin kasaledahr. Kitail dehr leme me kitail esehier. Kitail anahne karakarakh duwehte seri. Dih koaros anahne kasukuhlki sapahl padahk kan me wia poahsoan en sapwellimen Kauno ahl ong apwalih me anahn. Duwen me soukohp tohto padahngkihier kokohdo, padahk en sawas en Mwomwohdiso sohte wia madamadau mwahu kei; re wia mehlel kamarain sang Koht---re wia Sapwellime ahl ong sewese me ih nan apwal.

Ohloko, onopki padahk kasansaldahr kan mahs. Wadek pwuken sawas kan me pid sawas en Mwomwohdiso;¹³ isaniki website “providentliving.org”; wadek sapahl padahk sang nan Liahona/Ensign, Suhn 2011 me pid koasoandi en sawas sang Mwomwohdiso. Diarada wiepen Kauno me koasoandi ong Sapwellime Souleng kan. Eshla duwen padahk kan en apwalih me anahn akan, papah mehn mpomw, oh uhtohr ahr kin dokpene. Sapwellimen Kauno ahl en uhtohr kin pid pali tohto en mour, iangahki sukuhl, roson mwahu, doadoahk, nein peneinei mwohni, oh kehl en palingehn. Eshla duwen pwurokiram en sawas en Mwomwohdiso. ¹⁴

Mwurin amwail onopkihier padahk kan en sawas en Mwomwohdiso, tehk en doadoahngki me ke eshla ong anahn akan en irail me ke pwukoahki. Wehwehn met iei me, pali laud en ansou, ke pahn anahne pein koasoanehdi. Peneinei koaros, pwihn en souleng koaros, wasa koaros nan sampah wekpeseng. Sohte eh u pilahn me kak doadoahk ong koaros nan pwurokiram en sawas en Mwomwohdiso.

Kumwail pahn anahne wiahda koasoandi me pahrek ong padahk en Kauno oh pahrekiong irair kan en amwailwasa. Pwehn doadoahngki padahk en sawas sarawi, kumwail sohte anahne ansou koaros kilenglahng Salt Lake City. Kumwail anahne kilenglong nan pwuhk me audepe iei elen sawas oh kaweid, kilenglong nan mohngiongimwail, oh nanleng. Likh kamarain en Kauno oh idawehn Sapwellime ahl.

Ni imwila kumwail anahne wia nan amwail wasahkan dah me tohnpadahk en Krai kin wiahier nan irair en ansou koaros: tuhpe, doadoahngki elen sawas koaros, rapahki kamarain en Ngehn Sarawi, peki Kauno Sapwellime kamanaman, oh eri welikada pehn amwail seht kan oh tepida doadoahk.

I kiheng kumwail inou, ma kumwail pahn idawehn koasoandi wet, kumwail pahn alehdi kaweid tohrohr me pid *ih*s, *dah*, *iah*d, oh *iawasa* en epwehpwel ni wiepen Kauno.

Kapai kan en Epwehpwel ni Wiepen Kauno

Inou oh kapai kokohpda kan en pwurokiram en sawas en Mwomwohdiso, en epwel ni wiepen Kauno, wia ekei me keieu kaselel me Kauno ketin inoukiheng Sapwellime serihkan: “ma kumwail pahn katungoale me duhpeklahr akan oh kaitarala anahn en me souitar akan, iei ansou

me rotorot me kapikapil kumwail pahn wekidekiong ni marain en rahn. I ahpw pahn kin kahluwa kumwail oh audehkin kumwail kamwahu kan.”¹⁵

Mehnda ma kitail kepwehpwe de semwehmwe, mehnda ma iawasa kitail kousoan, kitail koaros anahne emenemen, pwe iei ni meiroangki atail ansou, koahiek kan, oh elen pai kan me pali ngenitail kan kin keirda oh kasarawihla.

Pwukoa en kihda sawas ni wiepen Kauno sohte wia pilehute pali nan pwurokiram kan en Mwomwohdiso. Kitail sohte kak pohsehse de pwilikihdi. E wia poahsoan en atail padahk; e wia utun atail pelien lamalam. Ohloko, kitail ahniki kapai lap oh keneinei duwen me kolokol priesthood en doadoahngki pwehn kapwaiada doadoahko. Kitail dehr kasohpaila mohngiongital oh atail madamadau sang laudlahn uhtohr, nsenohki mwahu me apwal, oh kihkihda papah limpoak.

Me pid paliwar sohte kak tohrohr sang me pid palingehn. Koht ketkihieng kitail irair en mour wet oh kasongosong kan en paliwar me kin iang pwehn wia wasahn keirda oh wiahla ngehn me Sahn Nanleng ketin kupwurki. Kitail en wehwehki atail pwukoa laud oh kapai me kin kohdo sang idihdawehn oh sawasawas ni wiepen Kauno iei ahi kapakap ni mwaren Sises Kraiss, ahmen.

Iren Sawas Akan

1. Tehk Doctrine and Covenants 42:29--30.
2. Tehk Doctrine and Covenants 52:40.
3. Tehk Doctrine and Covenants 104:18.
4. Tehk Madiu 22:36--40.
5. Tehk Doctrine and Covenants 29:34.
6. Thomas Merton, *Thoughts in Solitude* (1956), 37.
7. Tehk Moses 7:18.
8. J. Reuben Clark Jr., nan Conference Report, Epreil 1937, 22.
9. Tehk Doctrine and Covenants 104:16; pil tehk iretikitik 15.
10. Spencer W. Kimball, nan Conference Report, Epreil 1974, 183, 184.
11. Tehk Mosiah 4:26; 18:27.
12. Mahsen sang Harold B. Lee, me kohda ni mihting en sawas ong pali en soumwet oh wahnsahpw, Oaktohphe 3, 1970, 20.
13. Tehk *Handbook 1: Stake Presidents and Bishops* (2010), iralaud 5, “Administering Church Welfare”; *Handbook 2: Administering the Church* (2010), iralaud 6, “Welfare Principles and Leadership”; *Providing in the Lord’s Way: Summary of a Leader’s Guide to Welfare* (pamphlet, 2009).
14. Elder Glen L. Rudd’s book *Pure Religion: The Story of Church Welfare since 1930* (available from Church distribution) pwuhk wet wia elen sawas mwahu ong onopiki padahk kan oh poadopoad en sawellimen Kauno pwurokiram en sawas.
15. Aiseia 58:10--11; pil tehk iretikitik 7--9.